

Oponentský posudek o rigorózní práci Mgr. Martina Vlka „Kolizní normy závazkového práva“

Rigorózní práce se při zpracování svého tématu soustřeďuje na rozbor kolizní úpravy v českém zákoně o mezinárodním právu soukromém a procesním a v Římské úmluvě o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy. S ohledem na název práce bylo vhodné věnovat v práci určité místo i kolizní úpravě závazků k náhradě škody způsobené mimo smlouvu a z kvazikontraktů a kvazideliktů.

Při zpracování tématu práce čerpá poznatky především z domácí a španělské literatury. Vzhledem k tomu, že kolizní úprava Římské úmluvy se stane v dohledné době závaznou pro Českou republiku a nahradí kolizní normy ZMPS pro určení použitelného práva pro smlouvy závazkového práva, lze velmi kladně hodnotit pozornost věnovanou Římské úmluvě.

V práci se zmiňují některé otázky, na které mohou být různé názory. Na str. 35 se vychází z toho, že platnost ujednání o volbě práva se podle Římské úmluvy řídí právním řádem, kterého by se na smlouvu použilo, jestliže by tato volba práva byla platná. Římská úmluva v čl. 3 odst. 4 stanoví, že existence a platnost souhlasu stran s volbou použitelného práva se určuje v souladu s ustanoveními čl. 8, 9 a 11. Vezme-li se v úvahu, že ujednání o volbě práva je samo smlouvou, lze z těchto odkazů dovodit, že použitelné právo pro ujednání o volbě práva se určuje samostatně, tzn. zejména podle obecného ustanovení v čl. 4 odst. 1. Nejužší souvislost zřejmě bude se státem, jehož právo bylo tímto ujednáním zvoleno; nelze však patrně vyloučit, že by to mohl být i jiný stát.

Patrně méně tolerantní přístup by byl namísto k tzv. plovoucím klauzulím při volbě práva. Z ustanovení § 9 ZMPS i z čl. 3 Římské úmluvy je patrný důraz na určitost v ujednání o volbě práva, třeba i konkludentním. Zmíněné klauzule vedou k tomu, že účastník nemá od samotného počátku existence právního vztahu jistotu o tom, kterým právním řádem se řídí jeho chování; je tím zbaven i možnosti předvídání výsledků svého chování. I pojetí maximální smluvní volnosti účastníků musí mít své meze tam, kde by smluvní volnost narážela na požadavek právní jistoty a předvídatelnosti výsledků.

Při výkladu přístupů k určení rozhodného práva podle čl. 4 Římské úmluvy by se mělo kriticky vzít v úvahu, že formulace v mnohostranné mezinárodní smlouvě jsou výsledkem kompromisu mezi stanovisky a návrhy států účastnících se jednání o smlouvě a jsou tak dovršením unifikačního úsilí. Aby nebylo dosažené unifikační řešení oslabováno, je třeba

volit takový přístup, který bude co nejvíce respektovat dohodnuté pozitivní formulace a uspořádání norem. Tomu nejlépe odpovídá gramaticko-logický výklad smluvního textu.

Zmiňovaná možnost žalobce vybírat, na základě kterého práva může podat žalobu, naráží v českém právu na úpravu občanského soudního řízení. Podle § 79 odst. 1 o. s. ř. patří k náležitostem návrhu na zahájení řízení, a také žaloby, vylíčení rozhodujících skutečností. Od žalobce se tak požaduje, aby tvrdil skutečnosti, z nichž vyplývá jeho právo, jehož uspokojení se domáhá žalobním návrhem. Žalobci sice nelze bránit, aby navíc i právně hodnotil tvrzené skutečnosti, to však nepatří k náležitostem návrhu a právní posouzení skutkového stavu je zásadně věcí soudu podle zásady „da mihi facta, dabo tibi ius“. Zjistí-li tak např. soud, že smlouva uzavřená mezi stranami a předložená soudu obsahuje ujednání o volbě práva, musí k této volbě přihlédnout, ledaže by strany tuto volbu souhlasným projevem dodatečně zrušily, takže by teprve potom přicházelo v úvahu určení použitelného práva podle jiného hraničního určovatele.

Uvedené připomínky nesnižují úroveň rigorózní práce, kterou lze hodnotit jako vyhovující rigorózní práci, po jejíž úspěšné obhajobě lze pokračovat v ústní části státní rigorózní zkoušky.

Oponent:

Prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.

V Praze dne 20. prosince 2005